

اعراب فعل مضارع

درس ششم

مضارع منصوب

فعل مضارع دارای سه حالت رفع، نصب و جزم است در صورتی که از عوامل جزم و نصب خالی باشد همواره مرفوع است و این حالت مرفوع بودن به سه صورت ظاهر می‌شود:

☞ به وسیله‌ی ضمه (ُ) در افعالی مثل یَفْعَلُ، تَفْعَلُ و أَفْعَلُ

☞ به وسیله‌ی نون عوض رفع در افعالی مثل یَفْعَلانَ، یَفْعَلونَ، تَفْعَلینَ

☞ در دو صیغه‌ی (۶) و (۱۲) به صورت محلی: یَفْعَلنَ و تَفْعَلنَ

☞ **نون عوض رفع** علامت مرفوع بودن است که قبل از آن ضمیر می‌آید مثلاً در یَفْعَلونَ، **واو** ضمیر است.

مضارع منصوب

گاهی اوقات حروفی بر سر مضارع می‌آیند و آن را منصوب کرده و تغییری در معنی آن می‌دهند به این حروف ادوات نصب می‌گویند و عبارت‌اند از:

لَنْ (هرگز)	كِي (تا این که)	حَتَّى (تا این که)	لِـ (تا- تا این که)	إِذَنْ (در آن هنگام)
-------------	-----------------	--------------------	---------------------	----------------------

ادوات نصب، فعل مضارع را به سه صورت زیر منصوب می‌کنند.

☞ در فعل‌هایی که با ضمه مرفوع‌اند، ضمه تبدیل به فتحه می‌شود: أَنْ + یَفْعَلُ ← أَنْ یَفْعَلْ

☞ در فعل‌هایی که نون عوض رفع دارند، نون عوض رفع حذف می‌شوند: أَنْ + یَفْعَلانَ ← أَنْ یَفْعَلانَ

☞ در دو صیغه‌ی (۶) و (۱۲) بدون تغییر: أَنْ + یَفْعَلنَ ← أَنْ یَفْعَلنَ (محلاً منصوب)

تست ۱: ما هو الفاعل؟

(۱) لَنْ نَرْضَ (۲) كِي يَلْعَبْنَ (۳) حَتَّى تَهَبَ (۴) لِيُنْفِقُوا

پاسخ: گزینه‌ی (۱) درست است.

اگر فعل مضارع ناقص باشد در هنگام منصوب شدن حرف عله حذف نمی‌شود.

لَنْ + نرضي ← لَنْ نرضي

مضارع مجزوم

مضارع مجزوم

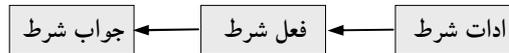
در درس فعل از لحاظ زمان و صیغه با يك فعل مضارع مجزوم آشنا شدیم و آن **فعل أمر باللام** بود. در این درس با چند کلمه‌ی دیگر آشنا خواهیم شد که موجب مجزوم شدن فعل مضارع می‌شوند که عبارت‌اند از:

۱- **لای ناهیه** که مضارع را در ترجمه تبدیل به امر منفی می‌کند.

۲- **لَمْ و لَمَّا** که مضارع را در ترجمه به ترتیب تبدیل به ماضی منفی و ماضی نقلی منفی می‌کنند.

۳- **ادوات شرط** که عبارت‌اند از: إِنْ (اگر)، مَنْ (هر کس)، مَا (هر چیز)، أَيْنَمَا (هر جا) و ...

ادوات شرط غالباً بر سر دو فعل می‌آیند و در صورتی که مضارع باشند آن دو را مجزوم می‌کنند. به اولین فعل، **فعل شرط** و به دومی **جواب شرط** می‌گویند.

«مَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ»
ادوات شرط فعل شرط جواب شرط

مثال:

توجه داشته باشید که ادوات شرط بر سر فعل ماضی نیز می‌آید: «مَنْ صَبَرَ ظَفِرٌ»
ادوات شرط فعل شرط جواب شرط

مجزوم شدن فعل مضارع به سه صورت اصلی انجام می‌گیرد:

۱ در فعل‌هایی که با ضمه مرفوع‌اند، ضمه تبدیل به ساکن می‌شود: لَمْ + يَذْهَبُ ← لَمْ يَذْهَبُ

۲ در فعل‌هایی که نون عوض رفع دارند، نون عوض رفع حذف می‌شوند: لَمْ + يَذْهَبَانِ ← لَمْ يَذْهَبَا

۳ در دو صیغه‌ی (۶) و (۱۲) بدون تغییر: لَمْ + يَذْهَبْنَ ← لَمْ يَذْهَبْنَ (چون در این دو صیغه نون ضمیر است).

(سراسری تجربی - ۶۷)

تست ۲: ما هو المضارع المجزوم من «يرمي»؟

(۱) لَمْ يَرْمِ (۲) لَمْ يَرْمَ (۳) لَمْ يَرِمَ (۴) لَمْ يَرَمِي

پاسخ: گزینه‌ی (۳) درست است.

اگر در انتهای فعل مضارع حرف عله باشد و فعل مجزوم گردد حرف عله حذف می‌شود (مجزوم به حذف حرف عله)

لَمْ + يرمي ← لَمْ يَرِمَ

تست ۳: ما هو الصَّحیح عن الفعلین فی: «لَمَّا جَلَسُوا عَلَى الْمَائِدَةِ لِيَتَنَاوَلُوا الْعِشَاءَ...»

(۱) مضارع مجزوم - مضارع منصوب

(۲) مضارع مجزوم - مضارع مجزوم

(۳) ماض - مضارع مجزوم

(۴) ماض - مضارع منصوب

پاسخ: گزینه‌ی (۴) درست است.

لَمَّا می‌تواند بر سر فعل ماضی بیاید در این صورت «لَمَّا» يك اسم است و به معنی هنگامی که می‌باشد.

«جَلَسُوا» يك فعل ماضی است. با توجه به ترجمه متوجه می‌شویم که «لِيتناولوا» مضارع منصوب است.

ترجمه: «هنگامی که بر سر سفره نشستند تا شام بخورند...»

لِ ناصبه و جازمه در فعل‌هایی که نون عوض رفع دارند و هم چنین دو صیغه‌ی ۶ و ۱۲ همانند هم عمل می‌کنند لذا از طریق ترجمه می‌توان این دو را از يك دیگر تشخیص داد.

لِ جازمه لام امر است و «باید» ترجمه می‌شود و لِ ناصبه «تا» ترجمه می‌شود.

امر ← ليتناولوا ← باید بخورند

مضارع منصوب ← ليتناولوا ← تا بخورند

قبل از فعل مضارع منصوب با «لِ» همواره فعل دیگری می‌آید. اما فعل مضارع مجزوم با «لِ» همواره در اول جمله می‌آید و یا این که به آن «ف» می‌چسبد.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای تألیفی

۱- ما هو الصَّحیح عن أفعال هذه العبارة؟ «أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ.»

(۱) مضارع مجزوم - مضارع منصوب

(۲) مضارع منصوب - مضارع منصوب

(۳) مضارع مرفوع - مضارع منصوب

(۴) مضارع مجزوم - مضارع مجزوم

۲- ما هو المناسب للفراغين؟ «أَخَذَ الذَّبَّ رَجُلَهُ ... يَفْتِشُ فِيهَا ... الشُّوْكَةَ.»

(۱) لَ / عَن

(۲) أُنْ / عَن

(۳) لَ / لَ

(۴) أُنْ / مِ

۳- ما هو الصَّحیح عن الأفعال فی: «وَمَا تَجْمَعُ التَّمْلَةَ فِي الصَّيْفِ تَجِدُ ثَمَرَتَهُ فِي الشِّتَاءِ.»

(۱) مجزوم - مجزوم

(۲) مرفوع - مجزوم

(۳) منصوب - منصوب

(۴) مجرور - منصوب

۴- ما هو الضَّمُّ للفراغ؟ «إِنْ ... اللَّهُ ...»

(۱) تنصروا - ينصركم

(۲) تنصرون - ينصركن

(۳) ينصروا - ينصُرنا

(۴) تنصُر - ينصُرها

۵- ما هو الصحيح عن أفعال هذه العبارة؟ «مَنْ يَتَأَمَّلْ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسَلِّمْ مِنَ الْخَطَا»

(۱) يَتَأَمَّلْ - يَسَلِّمْ

(۲) يَتَأَمَّلْ - يَسَلِّمْ

(۳) يَتَأَمَّلْ - يَسَلِّمْ

(۴) يَتَأَمَّلْ - يَسَلِّمْ

۶- ما هو الصحيح للفراغ؟ «... نَسَاعِدُ مَظْلُومِي الْعَالَمِ»

(۱) أَنْ

(۲) حَتَّى

(۳) لَامِ النَّاصِبَةِ

(۴) لَامِ الْجَازِمَةِ

۷- أَيُّ الْأَدْوَاتِ تَنَاسَبُ الْفَرَاغَ فِي «... تَفْعَلُ فِي السَّرِّ يَعْلَمَهُ اللَّهُ.»

(۱) إِنْ

(۲) مَنِ

(۳) مَا

(۴) لِمَ

۸- ما هو الصحيح عن الفعلان فی «لَنْ يَنْجِحَ مَنْ يَطْلُبُ الرَّاحَةَ»؟

(۱) يَنْجَحُ - يَطْلُبُ

(۲) يَنْجَحُ - يَطْلُبُ

(۳) يَنْجَحُ - يَطْلُبُ

(۴) يَنْجَحُ - يَطْلُبُ

۹- أَيُّ الْأَدْوَاتِ لِاتِّعْيِيرِ أَعْرَابِ الْمُضَارِعِ؟

(۱) لَامِ الْأَمْرِ

(۲) إِذْنَ

(۳) مَنِ الشَّرْطِيَّةِ

(۴) لَا النَّافِيَةِ

١٠- ما هو الصحيح للفراغ؟ «أن لا... الآخرين و يعتمد على نفسه.»

(١) يُحَاكِي (٢) يُحَاكِي (٣) يُحَاكِي (٤) يُحَاكِي

١١- ما هو الصحيح عن فعل هذه العبارة؟ «فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ.»

(١) مضارع مجزوم (٢) مضارع منصوب (٣) مضارع مؤكّد (٤) مضارع مرفوع

١٢- ما هو الصحيح للفراغين؟ «مَنْ... بئراً لأخيه... فيها.»

(١) يَحْفَرُ- يَوْعُ (٢) تَحْفَرُ- تَوْعُ (٣) حَفَرَ- وَقَعَ (٤) حَفَرَتْ- وَقَعَتْ

١٣- ما هو الصحيح عن اعراب الأفعال التي أُشيرُ إليها بخط في العبارة التالية؟

«يا سَمِيرَةَ! قولي لأَمِّكَ أن تأتي إلى الحفلة و أنت لا تنسى أن تأتي معها.»

(١) منصوب بالفتحة- مجزوم بحذف النون- منصوب بحذف النون
(٢) منصوب بالفتحة- مرفوع تقديرأ- منصوب بحذف النون
(٣) منصوب بحذف النون- مجزوم تقديرأ- منصوب بحذف النون
(٤) منصوب تقديرأ- مجزوم بحذف النون- منصوب بحذف النون

١٤- في أي الأجابة يكون اعراب المضارع **خطأ**؟

(١) قُبِضَ عَلَى الْمَجْرَمِ وَ لَمْ يُفَرَّ (٢) اللَّهُمَّ سُدِّ قَفْرُنَا بِغْنَاكَ.
(٣) يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ (٤) يَا غَنِيًّا لَا يَفْتَقِرُ، حَلَّصْنَا

١٥- كم **خطأ** جاء في هذه العبارة؟ «مَنْ نُعَمَّرُهُ نُتَكَسَّهُ فِي الْخَلْقِ»

(١) واحد (٢) إثنان (٣) ثلاث (٤) دون خطأ

١٦- ما هو الصحيح عن فعل هذه العبارة؟ «لَمْ يَخْلُقِ اللَّهُ الذَّبَابَ يَا عَبْدَ اللَّهِ؟»

(١) مضارع مرفوع (٢) مضارع مجزوم (٣) مضارع منصوب (٤) مجزوم بحذف حرف العلة

١٧- في أي الأجابة **ما** جاء المضارع المجزوم؟

(١) إلهي! لا تُرَدِّدْ حاجتي! (٢) لا تكذبوا و انتم تعلمون!
(٣) يا صادقاً لا يُخْلِفُ! (٤) رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ!

١٨- في أي الأجابة جاء المجزوم بحذف حرف العلة؟

(١) هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً (٢) اللَّهُمَّ إِشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ
(٣) لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى (٤) ثُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابِ

١٩- في أي الأجابة **ما** جاء المضارع المجزوم؟

(١) لَمْ يَرِحْ (٢) لَيْسْتَ رِيحٌ (٣) لَمْ يَشْفَ (٤) لِيَهْدِ

٢٠- ما هو الصحيح عن أفعال هذه العبارة؟ «و مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا.»

(١) مضارع مجزوم- ماض (٢) ماض- ماض (٣) مضارع مجزوم- مضارع مجزوم (٤) ماض- مضارع مجزوم

٢١- ما هو الصحيح للفراغين؟ «أُسْتُشْهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى... زَمِيلَاتِكَ أَنْ... فِي أَمْنٍ وَ رَاحَةٍ.»

(١) تَسْتَطِيعَنَّ - تَعِيشَنَّ (٢) يَسْتَطِيعَنَّ - يَعْيشَنَّ (٣) يَسْتَطِيعَنَّ - يَعْيشَنَّ (٤) تَسْتَطِيعَنَّ - يَعْيشَنَّ

٢٢- ما هو الصحيح عن الأفعال في «أرجو من سميرة أن تأتي و تأخذ هذه الهدية.»

(١) مضارع مرفوع، مضارع منصوب، مضارع منصوب (٢) مضارع مرفوع، مضارع منصوب، مضارع مجزوم

(٣) مضارع مجزوم، مضارع منصوب، مضارع مجزوم (٤) مضارع مرفوع، مضارع منصوب، مضارع مرفوع

٢٣- في أي الأجابة **ما** أُسْتُخْدِمَتِ الْجُمْلَةُ الشَّرْطِيَّةُ؟

(١) فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ!
(٢) وَ مَنْ أَحْسَنَ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَ عَمِلَ صَالِحًا؟!

(٣) فابتدر سعيك و اعلم أن من بادر الصيد مع الفجر قنص!
(٤) وَ مَنْ اسْتَفَادَ مِنْ هَذِهِ السُّنَنِ يَصِلْ إِلَى غَايَتِهِ!

٢٤- ما هو **الخطأ** في العبارات التالية؟

(١) الأبُّ لَمْ يَقْبَلْهَا وَ لَمْ يُجْلِسْهَا عِنْدَهُ!
(٢) قَالَ لِمِ تُفَرِّقُ بَيْنَ اِطْفَالِكَ؟!

(٣) الْأَغْنِيَاءُ لَمْ يَسْمَحُوا لِلْفُقَرَاءِ!
(٤) لِأَنَّهُ لِمِ يَرِجُ هِدَايَتَهُ!

٢٥- في أي العبارات التالية **ما** جاء الفعل المجزوم؟

(١) ادْعُ رَبَّكَ أَنْ يَعْفُوَ ذَنْبِي الْعَظِيمَ.
(٢) وَعِنْدَ الْغُرُوبِ يَذْهَبُونَ إِلَى الْمَسْجِدِ لِيُشَارِكُوا فِي الصَّلَاةِ.

(٣) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا.
(٤) اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا.

٢٦- ما هو الصحيح للفراغ؟ «نحنُ إجتماعنا... إنساناً ضحى بنفسه.»

(١) حتى يكرّم (٢) لم يكرّم (٣) حتى تُكرّم (٤) حتى نكرّم

٢٧- ما هو الصحيح للفراغين في «... الآمال في الدنيا... في الآخرة.»

(١) قَصَرَ- تَفَوَّزَ (٢) قَصَّرَ- تَفَزَّ (٣) يَقْصُرُ- يَفُوزُ (٤) يَقْصِرُ- يَفُزُّ

٢٨- ما هو الصحيح في اعراب المضارع؟

(١) حتى تنصرا (منصوب بالألف) (٢) لا يلعبون (مرفوع بالواو)
(٣) تُجالسينَ (مرفوع بثبوت النون) (٤) لَنْ يُطالِعنَ (منصوب بالفتحة)

٢٩- ما هو الصحيح في المجزوم؟

(١) تسودُ ← لم تسُدْ (٢) يعودان ← ليعُدا (٣) يستجيبُ ← ليستجيبُ (٤) تدعون ← لم تدعْ

٣٠- أي الأدوات لا تناسبات الفراغ؟ «حَرَجَتِ العصفورة من عَشَّها... تطلب الرزق»

(١) لـ (٢) حتى (٣) كي (٤) إذن

٣١- في أي الأجابة ما جاء اسم شرط؟

(١) مَنْ شاورَ العُقلاء فاز. (٢) أينما تَفَرُّونَ يأتيكم الموت.
(٣) إن ترضوا الله قرضاً حسناً يُضاعفه لكم. (٤) ما تفعلوا من خير تجدوه عندالله.

كنكورهای سراسری داخل و خارج از کشور

و سایر آزمون‌های معتبر

٣٢- ما هو الصحيح عن «هوَ يعبدُ الله فيهدي قلبه» مع أسلوب الشرط؟

(سراسری هنر- ٧٥)

(١) إن يعبدُ الله يهدي قلبه (٢) إن يعبدُ الله يهدي قلبه (٣) مَنْ يعبدُ الله يهدُ قلبه (٤) من يعبدُ الله يهدُ قلبه

(سراسری هنر- ٨١)

٣٣- عين الصحيح :

(١) لا تَرْضُ بِالْأقل من تحقيق الأهداف الاسلامية . (٢) لا تَرْضَى بشيء اقل من تحقيق المقاومة الاسلامية.
(٣) لَنْ تَرْضَ باقل تحقيق من الغايات الانسانية. (٤) ما رضينا بأمر من تحقق الاهداف العالية.

(سراسری ریاضی- ٨١)

٣٤- عين الصحيح :

(١) لن ندعُ الأجانب لبناء مجتمعنا . (٢) لم يرمي الطفل الكرة نحو ورود الحديقة.
(٣) لنقومُ بواجبنا ازاء شعبنا وهذا واجب . (٤) التلميذات المُجدات ليجنِ إجابة دقيقة .

(سراسری ریاضی- ٨٣)

٣٥- عين الصحيح (في اعراب الفعل):

(١) إن الكافرين لن يدعون بما أنزلهُ الله. (٢) اولئك الطَّالِبات لم يُهلن واجباتهن.
(٣) إن يتعلَّم الطَّالِب طول السنة يجدون ثمرته آخر السنة (٤) طلبت من زملائي أن يُساعدوني في تعلُّم الدرس.

(آزاد تجرِبی- ٧٤)

٣٦- ما هو المناسب للفراغين؟ «... لأنفسكم من خير... عندالله.»

(١) تُقَدِّموا- تجدوه (٢) تُقَدِّمون- تجدونه (٣) تُقَدِّموا- تجدونه (٤) تُقَدِّمون- تجدوه

(آزاد ریاضی- ٨١)

٣٧- أي عبارة لا تشتمل على المضارع المنصوب ؟

(١) أمّا الرسول فقد نجاها الله ليواصل أداء رسالته من المدينة . (٢) أولاً بأن يبقى في مكّة لأداء الأمانات .
(٣) فاختار الرسول ابن عمّه عليّ بن ابى طالب ليقوم بعمليّن هامّين . (٤) صدقت أنّهم أكرموني لأننى أصيد لهم و لا أتكلّم .

(آزاد زبان فارسی- ٨١)

٣٨- ما هو الصحيح ؟

(١) أن تعودينَ (٢) كي تعودينَ (٣) لَنْ تعودينَ (٤) متى تعودينَ

(آزاد تجرِبی- ٨٢)

٣٩- ما هي الحروف المناسبة لتكميل عبارة التالية؟ «مَنْ... يُهدبُ نفسه... ينتفع بالعقل.»

(١) لم- لن (٢) لن- لم (٣) لما- حتى (٤) لم- لم

(آزاد تجرِبی- ٨١)

٤٠- ما هو اعراب فعل المضارع في العبارة التالية على الترتيب؟ «لن تناولوا البر حتى تُنفقوا ممّا تحبون .»

(١) منصوب- مجزوم- مرفوع (٢) مجزوم- منصوب- مرفوع (٣) منصوب- مرفوع- مرفوع (٤) منصوب- منصوب- مرفوع

(آزاد ریاضی - ۸۲)

۴۱- ما هو الشكل الصحيح للفعل للمخاطبات؟

(۱) لم تَرْضَيْنَ (۲) لم تَرْضَيْنِ (۳) لم تَرْضَيْنِ (۴) لم تَرْضَيْنِ

(آزاد تجرّبی - ۸۳)

۴۲- أي الأجابة تناسب الفراغ في: «المسلمون يُحاولون أن ... أهدافهم.»

(۱) يُحَقِّقُونَ (۲) يُحَقِّقُوا (۳) يُحَقِّقُ (۴) تُحَقِّقُ

(آزاد تجرّبی - ۸۴)

۴۳- أي الأجابة تكمل هذه العبارة؟ «التلاميذ ... في أداء واجبهم.»

(۱) لم يُقَصِّرُوا (۲) لم يُقَصِّرْ (۳) لم يُقَصِّرُوا (۴) لم تُقَصِّرْ

(سراسری ریاضی - ۸۵)

۴۴- عین «ما» المجازمة:

(۱) ما عملت يعلمه الله! (۲) ما أحب أن يراني المعلم.
(۳) أظهر ما تُحب من الخيرات. (۴) أيها العدو! ما هذه الجرائم؟

(سراسری زبان - ۸۵)

۴۵- «الهي ... حوائجي و ... جسمي قبل شفاء روعي و ... عتي.» عين المناسب للفراغ:

(۱) أفض / لا تشفوا / أعفُ (۲) إقض / لا تشف / أعفُ
(۳) إقضي / لا تشفي / أعفوا (۴) إقض / لا تشف / أعفی

(آزاد ریاضی - ۸۵)

۴۶- أي عبارة يشتمل على المضارع المجزوم؟

(۱) أنا أتعلّم اللغة العربية كي أفهم لغةً حيّةً. (۲) ما تفعلوا من خير يعلمه الله.
(۳) أريد أن أذهب إلى المكتبة. (۴) لن تناولوا البرّ حتى تتفقوا ممّا تحبون.

(آزاد تجرّبی - ۸۵)

۴۷- عین مضارعاً منصوباً للمتكلم لـ (ساعداً):

(۱) لن أساعدَ (۲) لن ساعدتُ (۳) لن نساعدنا (۴) لن ساعدنا

(سراسری زبان - ۸۷)

۴۸- «إن ترح عند والديك و تزرها، يجازك الله خير جزاء!» عین الصحيح للمخاطبة:

(۱) إن تروحي ... و تزرها، يجازيك ... (۲) إن تروحي ... و تزوريهما، يجازك ...
(۳) إن تروحين ... و تزرها، يجازيك ... (۴) إن تروحين ... و تزوريهما، يجازك ...

(سراسری ریاضی - ۸۷)

۴۹- عین الفطاء في المجزوم:

(۱) يدعى ← ليدع (هو) (۲) تدعون ← لا تدعون (انتن)
(۳) تنوب ← لم تنب (نحن) (۴) ترضون ← لم ترضون (انتم)

(سراسری تجرّبی - ۸۷)

۵۰- عین الفطاء في المجزوم:

(۱) يخشين ← ليخشين (۲) تمشي ← لم تمش
(۳) ترضون ← لا ترضوا (۴) يعودون ← لم يعودوا

(سراسری ریاضی - ۸۹)

۵۱- عین «ما» المجازمة:

(۱) ما تعمل اليوم تحصد غداً حتماً! (۲) ما عرفتنى زميلتي حين مررت من جنبها!
(۳) ما الفخر إلا لأهل العلم أنهم على الهدى! (۴) ما نوع الرائحة التي كانت تفوح في الشارع!

(سراسری تجرّبی - ۸۹)

۵۲- عین الأفعال مجزومة كلّها:

(۱) عندما أنزل القرآن لم يستطع أحد أن يأتي بمثله حتى الآن!
(۲) من لم يقصّر في أداء واجباته اليوم يصل إلى أهدافه غداً!
(۳) ليستيقظ كلّ المسلم من نوم العفلة حتى يأخذوا حقهم من الظالمين!
(۴) يناديني صديقي أن أشاهده و لكنني لم أفهم ما كان قصده من هذا النداء!

(سراسری انسانی - ۸۹)

۵۳- عین «ما» جازمة:

(۱) ما أجمل قولك لأنه حقّ و مقبول! (۲) ما يفكر الكاتب حوله يسطره قلمه!
(۳) ما وصل القطار إلى المدينة باكراً! (۴) ما الخير في العظمة بل العظمة في الخير!

(سراسری هنر - ۸۹)

۵۴- عین اللام ناصبة:

(۱) لنعرف ما حولنا حتى تسلط على أنفسنا و على أعمالنا!
(۲) يقول لنا الأستاذ إننا نأمل غداً مشرقاً لشعبنا فلنحاول لذلك!
(۳) صحبنا أصدقاءنا إلى القاعة الكبرى لنشارك في فرحة العيد!
(۴) انتهت المدرسة للاحتفال الكبير كما جرت عليه العادة كلّ عام!

(سراسری خارج از کشور - ٨٩)

- (٢) من يُرد التقرّب إلى الله يسهر الليالي ليصل إليه!
(٤) إن ير الإنسان ضعف قوى الظلم لا يخف من كثرة عددهم!

(آزمایشی سنجش - ٨٩)

- (٢) إن لا يقبل الإنسان مشاكل الحياة لم ينل آماله أبداً!
(٤) من يرد صعود الجبال يعيش أبد الدهر بين الحفر!

(سراسری ریاضی - ٩٠)

- (٢) لأبعد نفسى عن الغضب، حاولتُ كثيراً!
(٤) لئجتنب مشاورة كل مشفق جاهل!

(سراسری ریاضی - ٩٠)

(سراسری تجربی - ٩٠)

- (١) من إتقى ربّه حقاً، فإنه لا ينهي عن شيء إلا أن يمنع منه نفسه أولاً!
(٢) من يؤمن بالله إيماناً حسناً، فإنه يعفو في حالة القدرة و ينفق في حالة الغناء!
(٣) العبد الصالح لا يمشي على الأرض مرحاً، فهو يعلم أنه لا يستطيع أن يخرق الجبال طويلاً!
(٤) الإنسان لن يستغني عن الآخرين و إن كان ذا ثروة عظيمة، فإنه على أي حال يحتاج إلى الناس!

(سراسری تجربی - ٩٠)

- (١) من دعاك و تكلمت معه و أعطاك الكتاب مسؤول عن المكتبة!
(٢) إن كانت لك أفكار عالية فانشرها بين الآخرين!
(٣) إن تواضعت لمن يعلمك عظمت شأنك!
(٤) ما مرّ في قلبك جرى على لسانك!

(سراسری انسانی - ٩٠)

- (١) «إن يرض عن عمله يحاول أن يستمرّ فيه!». عيّن الصحيح للمخاطبة:
(٢) إن ترض عن عملك تحاول أن تستمرّ فيها!
(٣) إن رضيت عن عملك حاولت أن تستمرّ فيه!
(٤) إن رضيت عن عملها حاولت أن تستمرّ فيها!

(آزمایشی سنجش - ٩٠)

- (١) لم تنجح طالبة التي لم تلاحظ عواقب أمورها دائماً!
(٢) إن استمعت إلى كلام الخطيب جيداً انتفعت به كثيراً!
(٣) للنباتات فوائد كثيرة منها المساعدة على تنقية الجوّ و تطيفه!
(٤) تشكّلت الأرض و السماء بعد أن حدث إنفجار المادة الأولى في العالم!

(سراسری تجربی - ٩١)

- (١) إذا جاءك أحدٌ نبأً فبتين قبل أن تقبله تماماً!
(٢) هوّني عليك و لاتحزني و تأكّدي بأنّ الفرج قريب!
(٣) لم تُساعدني على أن تُشجّع الأطفال على القراءة و الكتابة؟!
(٤) ما خُلقتا في الدنيا إلا لئتمحن حتى يتبين أ نحن من الصابرين؟!

(آزمایشی سنجش - ٩١)

- (١) يحتاج الطالب إلى زمان أكثر ليفهموا هذا الدرس الصعب!
(٢) حاولوا أن تدرسوا لتحصلوا على مكانة رفيعة بين الناس!
(٣) هؤلاء معلّمو اللّغة العربية، فليصبروا في تعليم طلبّهم!
(٤) اجتنبوا الأشرار و صادقوا الأخيّر لتكونوا منهم!

(سراسری زبان - ٩٢)

- (١) الأمم المسلمة لتستيقظ من نوم الغفلة!
(٢) إن المؤمنين ليعتمدوا على الله في جميع الأحوال!
(٣) علينا أن نتناول الأطعمة المفيدة لنتمتع بها في الحياة!
(٤) لنبحث عن علل تقدّم الآخرين و نجعلها نصب أعيننا!

٥٥- عيّن الفصاً في الشرط و جوابه:

- (١) من يدع الحرص في حياته يعيش في راحة!
(٣) إن تكونون مؤمنين يهديكم الله و ينصركم!

٥٦- عيّن الفصاً في أسلوب الشرط:

- (١) من يتبع غير الحق في حياته يكن نادماً من عمله غداً!
(٣) إن يحنّ وقت الإمتحانات يجب علينا أن نهيب أنفسنا!

٥٧- عيّن حرف اللام يفتلف عن الباقي:

- (١) ليعلم الإنسان أن العقل السليم مصلح لكل الأمور!
(٣) لأجعل الجهد نصب أعيني حتى أصل إلى هدفي!

٥٨- عيّن ما ليس فيه خطأ:

- (١) أنصتوا له لفهمون كلامه و تدركوا عمقه!
(٢) ليتكم تعلمون قدر حياتكم حتى تتمتعوا بمواهبها!
(٣) نحن نحاول كثيراً حتى نكتسب مراحلاً عالية في دراساتنا!
(٤) عليكم أن تحافظن على كرامة بلادكم مادمتن على قيد الحياة!

٥٩- عيّن المعتل منصوباً بفتحة ظاهرة:

- (١) من إتقى ربّه حقاً، فإنه لا ينهي عن شيء إلا أن يمنع منه نفسه أولاً!
(٢) من يؤمن بالله إيماناً حسناً، فإنه يعفو في حالة القدرة و ينفق في حالة الغناء!
(٣) العبد الصالح لا يمشي على الأرض مرحاً، فهو يعلم أنه لا يستطيع أن يخرق الجبال طويلاً!
(٤) الإنسان لن يستغني عن الآخرين و إن كان ذا ثروة عظيمة، فإنه على أي حال يحتاج إلى الناس!

٦٠- عيّن الماضي ليس في محلّ جزم:

- (١) من دعاك و تكلمت معه و أعطاك الكتاب مسؤول عن المكتبة!
(٢) إن كانت لك أفكار عالية فانشرها بين الآخرين!
(٣) إن تواضعت لمن يعلمك عظمت شأنك!
(٤) ما مرّ في قلبك جرى على لسانك!

٦١- «إن يرض عن عمله يحاول أن يستمرّ فيه!». عيّن الصحيح للمخاطبة:

- (١) إن ترضي عن عملك تحاول أن تستمرّ فيه!
(٢) إن ترض عن عملك تحاول أن تستمرّ فيها!
(٣) إن رضيت عن عملك حاولت أن تستمرّ فيه!
(٤) إن رضيت عن عملها حاولت أن تستمرّ فيها!

٦٢- عيّن العبارة زمانها مستقبل:

- (١) لم تنجح طالبة التي لم تلاحظ عواقب أمورها دائماً!
(٢) إن استمعت إلى كلام الخطيب جيداً انتفعت به كثيراً!
(٣) للنباتات فوائد كثيرة منها المساعدة على تنقية الجوّ و تطيفه!
(٤) تشكّلت الأرض و السماء بعد أن حدث إنفجار المادة الأولى في العالم!

٦٣- عيّن ما ليس فيه مضارع منصوب:

- (١) إذا جاءك أحدٌ نبأً فبتين قبل أن تقبله تماماً!
(٢) هوّني عليك و لاتحزني و تأكّدي بأنّ الفرج قريب!
(٣) لم تُساعدني على أن تُشجّع الأطفال على القراءة و الكتابة؟!
(٤) ما خُلقتا في الدنيا إلا لئتمحن حتى يتبين أ نحن من الصابرين؟!

٦٤- عيّن المضارع مجزوماً:

- (١) يحتاج الطالب إلى زمان أكثر ليفهموا هذا الدرس الصعب!
(٢) حاولوا أن تدرسوا لتحصلوا على مكانة رفيعة بين الناس!
(٣) هؤلاء معلّمو اللّغة العربية، فليصبروا في تعليم طلبّهم!
(٤) اجتنبوا الأشرار و صادقوا الأخيّر لتكونوا منهم!

٦٥- عيّن حرف اللام الناصبة:

- (١) الأمم المسلمة لتستيقظ من نوم الغفلة!
(٢) إن المؤمنين ليعتمدوا على الله في جميع الأحوال!
(٣) علينا أن نتناول الأطعمة المفيدة لنتمتع بها في الحياة!
(٤) لنبحث عن علل تقدّم الآخرين و نجعلها نصب أعيننا!

(سراسری خارج از کشور - ۹۲)

۶۶- عَيْنَ الْفِطْرِ فِي الشَّرْطِ أَوْ فِي جَوَابِهِ: 😊

- (۱) ما يعمل المؤمن في الدنيا يرى نتيجة عمله في الآخرة!
 (۲) إن يصبرن على مرارة الحق يعرفن حلاوة عاقبته!
 (۳) من لا يُرد خير الآخرين يحفر لنفسه بئراً عميقة!
 (۴) من يُحافظ على لسانه يسلم الناس من شره!

(سراسری ریاضی - ۹۳)

۶۷- عَيْنَ الْفِطْرِ لِلْفَرَاعِينَ: إِنَّ عَلَى الْحَسَنَاتِ إِلَى اللَّهِ! 😊

- (۱) تحرصن / تتقربن (۲) تحرصا / تتقربا (۳) تحرصوا / تتقربوا (۴) يحرصان / يتقربان

(سراسری انسانی - ۹۳)

۶۸- عَيْنَ اللَّامِ نَاصِبَةً: 😊

- (۱) ليكرّم كلُّ منّا العلماء الكبار في المجتمع!
 (۲) نرجو الله لجميع شعبنا التّوفيق و السّعادة في حياتهم!
 (۳) هو يعمل كثيراً لتوفير ما يحتاج إليه في البيت!
 (۴) تتلو آيات الحقّ لهدينا الله الصّراط المستقيم!

(سراسری هنر - ۹۳)

۶۹- «لَمَّا دَخَلْنَا الصَّفَّ قَلْتُ لَصَدِيقَتِي لِنَجْلِسَ فِي الْأَمَامِ لِنَسْمَعَ كَلَامَ الْأُسْتَاذَةِ جَيِّدًا!». عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي نَوْعِ اللَّامَاتِ الثَّلَاثِ: (سراسری هنر - ۹۳)

- (۱) جَارَةٌ / جَازِمَةٌ / نَاصِبَةٌ
 (۲) نَاصِبَةٌ / جَازِمَةٌ / حَرْفُ الْجَرِّ
 (۳) جَارَةٌ / نَاصِبَةٌ / لَامُ الْأَمْرِ
 (۴) حَرْفُ الْجَرِّ / لَامُ الْأَمْرِ / جَازِمَةٌ

(سراسری زبان - ۹۳)

۷۰- عَيْنَ الْفِعْلِ مَنْصُوبًا: 😊

- (۱) إن الأعداء هجموا على أرضينا، فلنقاتلهم!
 (۲) يذهب المسلمون إلى مكّة المكرّمة لحجّ بيت الله الحرام!
 (۳) جلس المدعوّون حول المائدة لتناول الطّعام!
 (۴) تعمل هؤلاء الطّالبات بأحكام القرآن ليغفر الله ذنوبهنّ!

اعراب فعل مضارع

پاسخنامه

۱-گزینه‌ی ۳ «أَلَا تَجِبُونَ» این گونه است: أ (استفهام) + لَا تَجِبُونَ (مضارع منفی) ... پس مضارع مرفوع است. «أَنْ يَغْفُرَ» نیز مضارع منصوب است.

ترجمه: «آیا دوست ندارید که خداوند شما را مورد مغفرت قرار دهد؟»

۲-گزینه‌ی ۱ برخی فعل‌ها حرف مخصوص به خود دارند و حرف جر مخصوص به «يُفْتَشُّ»، «عَنْ» است که چون حرف آخرش ساکن است

و کلمه‌ی بعدی نیز با ساکن شروع می‌شود، کسره‌ی عارضی می‌گیرد.

ترجمه: «گرگ پای او را برای یافتن خار گرفت.»

۳-گزینه‌ی ۱ اول از همه گزینه‌ی (۴) را حذف می‌کنیم چون فعل هیچگاه مجزوم نمی‌شود. در ثانی این جمله با **ها** شروع شده که پس از آن

دو فعل آمده است (تجمع و تجد) پس این يك جمله‌ی شرطیه است و تجمع فعل شرط است و تجد جواب شرط و هر دو مجزوم‌اند ... پس چرا تجمع

کسره داره؟! ...

هر گاه يك فعل مجزوم شود و کلمه‌ی بعد از آن نیز با ساکن شروع شود برای سهولت در تلفظ به فعل يك کسره می‌دهند، به این کسره،

کسره‌ی عارضی می‌گویند. (تجمع + النملة —————> تجمع النملة)

۴-گزینه‌ی ۳ نکته‌ای که در این تست باید به آن توجه شود این است که ضمیر متصل در جواب شرط می‌بایست هم صیغه‌ی فعل شرط

باشد که در گزینه‌ی (۳) این امر رعایت نشده است. (ينصروا: هم / نا: نحن) باید می‌شد: «إِنْ يَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْهُمْ».

۵-گزینه‌ی ۱ مَنْ بر سر دو فعل آمده و لذا ادات شرط بوده و دو فعل «يَتَأَمَّلُ» و «يَسْلَمُ» به ترتیب فعل شرط و جواب شرط می‌باشند و لذا

هر دو می‌بایست مجزوم بشوند.

ترجمه: «هر کس قبل از سخن تأمل بکند از اشتباه در امان می‌ماند.»

۶-گزینه‌ی ۴ اعراب فعل «نساعد» مشخص نیست، لذا باید همه‌ی گزینه‌ها را در جای خالی گذاشته و با توجه به ترجمه بهترین گزینه را انتخاب کنیم.

👉 «أَنْ نَسَاعِدَ مَظْلُومِي الْعَالَمِ». ترجمه: «تا اینکه مظلومین دنیا را کمک کنیم.»

👉 «حَتَّى نَسَاعِدَ مَظْلُومِي الْعَالَمِ». ترجمه: «تا به مظلومین دنیا کمک کنیم.»

👉 «نَسَاعِدُ مَظْلُومِي الْعَالَمِ». ترجمه: «تا به مظلومین دنیا کمک کنیم.»

👉 «نَسَاعِدُ مَظْلُومِي الْعَالَمِ». ترجمه: «باید به مظلومین دنیا کمک کنیم.» ... همین گزینه درست‌ه.

۷- گزینهی ۳ در این جمله دو فعل مجزوم به دنبال هم آمده‌اند، لذا يك جمله‌ی شرطیه بوده و نیازمند ادات شرط است، لذا گزینه‌ی (۴) حذف می‌شود. حال اینکه کدام يك از ادوات شرط را انتخاب کنیم بستگی به ترجمه دارد. إن (اگر)، مَنْ (هرکس)، ما (هرآنچه) و مسلماً ما بهتر است چون: **ترجمه:** «هرآن چه را که پنهان انجام بدهی خدا آن را می‌داند.»

۸- گزینهی ۲ آن از ادوات ناصبه است، پس فعل را منصوب می‌کند (ینجیح)، گزینه‌های (۱) و (۴) حذف می‌شوند. هُنَّ در وسط جمله آمده است، پس موصول است و اثری بر اعراب فعل مضارع ندارد، لذا «یطلبُ» درست خواهد بود. **ترجمه:** «هرگز موفق نمی‌شود، کسی که راحتی را می‌خواهد.»

۹- گزینهی ۴

۱۰- گزینهی ۳ «آن» بر سر فعل مضارع می‌آید و آن را منصوب می‌کند، پس باید بعد از آن مضارع منصوب بیاید... اَمَّا لَا آمده که می‌توان گفت این لا نافییه است، چون فعل مضارع منفی، مرفوع است و وقتی یکی از ادوات ناصبه بر سر آن بیاید آن را منصوب می‌کند. (أَنْ + لَا یُحَاكِي) ← (أَنْ لَا یُحَاكِي)

۱۱- گزینهی ۱ این لامی که بر سر فعل مضارع آمده است، لام امر است... به نکته‌ی زیر توجه کنید:

«لام امر» پس از حروفی از قبیل «و»، «ف» و «ثَمَّ» معمولاً ساکن خوانده می‌شود.

ترجمه: «پس باید پروردگار این خانه را عبادت کنند.»

۱۲- گزینهی ۳ با توجه به ضمیر **ه** در «أخیه» متوجه می‌شویم که فعل می‌بایست متناسب با **ه** یا همان **هو** بیاید، پس گزینه‌های (۲) و (۴) حذف می‌شوند. در ثانی در صرف ۱۴ صیغهی مضارع از فعال مثال در هر ۱۴ صیغهی اعلال به حذف صورت می‌گیرد. (وَقَعَ ← یَقَعُ ← یَوْقَعُ ← یَقَعُ) پس گزینه‌ی (۱) نیز حذف می‌شود.

ترجمه: «هر کس چاهی برای برادرش بکند در آن خواهد افتاد.»

۱۳- گزینهی ۱ فعل اول مربوط به «أُمُّ» می‌باشد، پس صیغهی آن للغائبه است و لذا با فتحه منصوب می‌شود (أَنْ + تَأْتِي) ← (أَنْ تَأْتِي)، دو فعل بعدی مربوط به أَنْتِ می‌باشد که به ترتیب طبق الگوی زیر مجزوم و منصوب به حذف نون می‌باشند: لَا + تَتَسَبَّنَ ← لَا تَتَسَبَّنَ أَنْ + تَأْتِي ← أَنْ تَأْتِي

۱۴- گزینهی ۱

افعالی که مجرد آن‌ها حرف مشدد دارد، (مضاعف) از قبیل: «سَدُّ»، (سد کرد، اصلاح و ترمیم کرد)، «رَدُّ» (رد کرد، باز گرداند)، «عَدُّ» (شمرد، به حساب آورد) و... در امر و مضارع مجزوم، حرف مشدد آخر آن‌ها گاهی ساکن نمی‌گردد و در این صورت معمولاً با فتحه می‌آید. لَمْ یَقِرُّ غَلَطٌ است و درست آن لَمْ یَقِرَّ است.

۱۵- گزینهی ۲ «مَنْ» ادات شرط است و دو فعل بعدی به ترتیب فعل شرط و جواب شرطاند و هر دو می‌بایست مجزوم باشند (تَعْمَرُهُ وَ نَكَّسُهُ) پس دو اشتباه در این جمله وجود دارد.

ترجمه: «و به هر کس عمر طولانی می‌دهیم او را در میان مردم سربه زیر می‌کنیم.»

۱۶- گزینهی ۱

لَمْ را با لَمْ اشتباه نگیرید، چرا که «لَمْ» ادات استفهام بوده به معنی «چرا» است و تغییری در اعراب مضارع نمی‌دهد. پس «لَمْ یَخْلُقْ» مضارع مرفوع است.

ترجمه: «ای عبدالله چرا خداوند پشه را آفرید؟»

۱۷- گزینهی ۳

لَمْ «تَرَدُّ» فعل مضارع مجزوم است، چون لای ناهیه بر سر آن آمده است. **ترجمه:** «خدایا، حاجت مرا بازنگردان»

لَمْ «تَكْذَبُوا» فعل مضارع مجزوم است، چون لای ناهیه بر سر آن آمده، **ترجمه:** «دروغ نگویند در حالی که می‌دانید»

لَمْ «لَا یُخَلِّفُ» فعل نفی است، پس مضارع مرفوع است، **ترجمه:** «ای راستگویی که برخلاف عمل نمی‌کند.»

لَمْ «لَا تُعَسِّرُ» فعل نهی بوده و مضارع مجزوم است، **ترجمه:** «ای خدای من آسان کن و مشکل مگردان.»

۱۸-گزینہی ۲

فعل مضارع هنگامی مجزوم به حذف حرف عله خواهد بود که حرف عله در آخر فعل باشد و آن گاه حذف شود:

«تَشْفِي» ← امر ← اِشْفِي ← حذف ← اِشْفِ (مجزوم به حذف حرف عله).

در سایر گزینه‌ها فعل ابتدا مجزوم شده (ساکن گرفته) سپس به علت التقای ساکنین حرف عله حذف شده است، پس مجزوم به حذف حرف عله نمی‌باشند.

«تَخَافُ» ← لا تَخَافُ ← لا تَخَفْ

«تُتَوَّبُ» ← مجزوم ← تُتَوَّبُ ← تُبْ

در گزینه‌ی (۱) اول اعلال صورت گرفته و حرف عله قبل از مجزوم شدن حذف شده است:

وَهَبَ ← تَفَعَّلَ ← تَوَهَّبُ ← حذف ← تَهَبُ ← امر ← هَبْ

۱۹-گزینہی ۲

«لَيْسَتْ رِيحٌ» فعل مضارع منصوب است و سایر افعال مضارع مجزوم به حذف حرف عله:

لَمْ يَرْجُوْ ← لَمْ يَرْجُ ← لَمْ يَشْفِيْ ← لَمْ يُشْفِ . . . يَهْدِيْ ← امر ← لَمْ يَهْدِيْ ← لِيَهْدِ

«مَنْ» در ابتدای جمله آمده و بعد از آن دو فعل آمده و لذا جمله شرطیه است، اما در این جمله «يُطِيعُ» مضارع مجزوم است و

«فاز» ماضی است.

يُطَوِّعُ ← يُطِيعُ ← مجزوم ← يُطِيعُ ← يُطِيعُ (مضارع مجزوم) ← فَوَزَ ← فازَ (ماضی)

۲۱-گزینہی ۴

اولاً که در هر دو جای خالی می‌بایست فعل مضارع منصوب بیاید چرا که قبل از دو جای خالی ادوات نصب حتی و آن

آمده‌اند. دوماً فعل در جای خالی اول باید به صورت مفرد بیاید و فقط از لحاظ جنس با فاعل خود (زمیلات) مطابقت داشته باشد. (چون فاعل

بعد از فعل به صورت اسم ظاهر آمده است، فعل می‌بایست به صورت مفرد بیاید.) پس «تستطيع» درست خواهد بود. سوماً در صرف فعل مضارع

برای صیغه‌ی (۶) از فعل اجوف در آن اعلال به حذف صورت می‌گیرد. عيش ← يَتَعَلَّنُ ← يَعْيشَنَّ ← يَعْيشَنَّ ← يَعْيشَنَّ

ترجمه: «در راه خدا شهید شد تا اینکه همکلاسی‌هایت بتوانند در امنیت و آسودگی زندگی کنند.»

۲۲-گزینہی ۱

«أرجو» يك فعل مرفوع است (رَجَوَ أَفْعُلُ ← أَرْجُوْ ← أَرْجُوْ) (أَرْجُوْ).

«تأتي» يك فعل مضارع منصوب است، چون آن بر سر آن آمده است.

«تأخذُ» نیز يك فعل مضارع منصوب است، چون بعد از حرف عطف و او آمده و لذا اعرابش تابع معطوف علیه یعنی «تأتي» است.

اگر يك فعل به فعل دیگری عطف شد، اعراب فعل معطوف تابع اعراب فعل معطوف علیه است.

ترجمه: «از سمیرا خواهش می‌کنم بیاید و این هدیه را بگیرد.»

۲۳-گزینہی ۲

مَنْ (ادات شرط) + يَمْعَلُ (فعل شرط) + يَرَهُ (جواب شرط).

مَنْ (استفهام). ترجمه: «چه کسی از لحاظ گفتار بهتر از کسی است که به سوی خدا دعوت می‌کند و کار نیک انجام می‌دهد؟»

مَنْ (ادات شرط) + بادِرَ (فعل شرط) + قَنَصَ (جواب شرط).

مَنْ (ادات شرط) + اِسْتَفَادَ (فعل شرط) + يَصِيْلَ (جواب شرط).

۲۴-گزینہی ۲

لَمْ يَفْعَلْهَا و «لَمْ يَجْلِسْهَا» فعل مضارع مجزوم می‌باشند.

لَمْ اسم استفهام است و فعل مضارع را مجزوم نمی‌کند. (لَمْ + ما ← لِمَ ← جار و مجرور)

لَمْ يَسْمَحُوا نیز فعل مضارع مجزوم به حذف نون است.

لَمْ يَرْجُ فعل مضارع مجزوم به حذف حرف عله است. (لَمْ + يَرْجُوْ ← لَمْ يَرْجُ)

۲۵-گزینہی ۲

«أدعُ» فعل أمر و مجزوم به حذف حرف عله است. «أَنْ يَعْفُوْ» فعل مضارع منصوب است.

ترجمه: «از پروردگارت بخواه که گناه بزرگ مرا ببخشد.»

«بذهبون» مرفوع است، «لَيْسَ أَرْجُوْ» فعل مضارع منصوب. ترجمه: «و در هنگام غروب به مسجد می‌روند تا در بر پایی نماز شرکت کنند.»

«قولوا» فعل أمر و مجزوم است.

«أذكروا» نیز فعل أمر بوده مجزوم می‌باشد. ترجمه: «خداوند را بسیار یاد کنید.»

۲۶- گزینه‌ی ۴ فعل می‌بایست متناسب با نحن بیاید.

ترجمه: «ما جمع شدیم تا انسانی را که از خود گذشتگی کرد گرامی بداریم.»

۲۷- گزینه‌ی ۲

هرگاه با ساختاری به صورت **فعل امر / فعل نهی + مضارع** برخورد کردیم، فعل مضارع دوم مجزوم خواهد بود، چرا که به فعل اول فعل طلب و به فعل دوم جواب طلب می‌گویند و هر دو فعل مجزوم‌اند. تَقَوُّزُ ← مجزوم ← تَقَوُّزُ ← حذف ← تَقَزُّ

ترجمه: «آرزوهایت را در دنیا کوتاه کن، در آخرت پیروز خواهی شد.»

۲۸- گزینه‌ی ۳ حتی تنصروا (منصوب به سقوط نون الاعراب)، لا یلعبون (مرفوع بثبوت النون) لَنْ یُطالِعَنَّ (منصوب بالإعراب المحلی).

۲۹- گزینه‌ی ۱ نحوی مجزوم شدن تمام افعال زیر را شرح می‌دهم:

تَسُوذُ ← لم تَسُوذُ ← لم تَسُدْ یعودان ← لَیَعُودا

یَسْتَجِیْب ← لَیَسْتَجِیْب ← لَیَسْتَجِیْبْ تدعون اگر انتم باشید / لم تدعوا / اگر انتم باشید لم تدعون

۳۰- گزینه‌ی ۴ ترجمه‌ی جمله عبارت است از: «گنجشک از لانه‌اش بیرون رفت تا رزق روزی فراهم کند.»

پس اداتی که می‌بایست در جای خالی قرار بگیرد، باید معنی «تا» یا «تا این‌که» را بدهد که در این صورت گزینه‌ی (۴) نادرست است.

۳۱- گزینه‌ی ۳ از بین ادوات شرط تنها **إِنْ** حرف است و سایر ادوات اسم می‌باشند.

۳۲- گزینه‌ی ۴ با آمدن ادوات شرط بر سر این جمله دو فعل «یعبُدُ» و «یهدی» می‌بایست مجزوم شوند که به ترتیب «یعبُدُ» و «یهدی» خواهند شد و از آن‌جا که بعد از «یعبُدُ»، «الله» می‌آید که حرف اولش ساکن است یک کسره به «یعبُدُ» می‌دهیم.

۳۳- گزینه‌ی ۲ در گزینه‌ی (۱) فعل نفی می‌باشد، لذا حرف عله حذف نمی‌شود، یعنی شکل صحیح آن «لا نرضی» است.

در گزینه‌ی (۳) لَنْ جزو حروف ناصبه است و حروف ناصبه عامل نصب می‌باشند، نه حذف حرف عله یعنی شکل صحیح آن «لَنْ نرضی» است. گزینه‌ی (۴) از لحاظ مفهومی غلط است.

ترجمه گزینه‌ی (۲): «ما به چیزی کمتر از تحقق اهداف اسلامی راضی نمی‌شویم.»

۳۴- گزینه‌ی ۴

لُ فعل مضارع منصوب است و حرف عله حذف نمی‌شود. (لَنْ ندعُو)

لُ فعل مضارع مجزوم است و حرف عله حذف می‌شود. (لَمْ یَرَم)

لُ در «لنقوم» التقای ساکنین رخ داده و حرف عله باید حذف شود. (لَنْتَم)

۳۵- گزینه‌ی ۲

لُ «لَنْ یدعون» اشتباه است، چون این فعل مضارع منصوب بوده و می‌بایست نون آن بیفتد. (لَنْ یدعوا)

لُ «یجدون» اشتباه است، چون جواب شرط باید مجزوم باشد (یجدوا)

لُ «یُساعدون» در «یُساعدوننی» اشتباه است، چون قبل از آن آمده و می‌بایست منصوب شده، نونش بیفتد. (یُساعدونی)

در دو جای خالی به ترتیب می‌بایست فعل شرط و جواب شرط بیایند که هر دو مجزوم‌اند.

تَقَدَّمُونْ ← مجزوم ← تَقَدَّمُوا تَجِدُونْ ← مجزوم ← تَجِدُوا + ه ← تَجِدوه

۳۷- گزینه‌ی ۴ در گزینه‌ی (۱)، «لیواصل»، در گزینه‌ی (۲)، «أَنْ یبقی»، در گزینه‌ی (۳)، «لیقوم» فعل‌های مضارع منصوب می‌باشند. در

گزینه‌ی (۴) فعل مضارع منصوب نداریم.

۳۸- گزینه‌ی ۴ فعل‌های گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) مضارع منصوب‌اند و می‌بایست نون آنها حذف شود. «متی» به معنی «چه وقت» اسم

استفهام است و در اعراب مضارع اثری ندارد.

۳۹- گزینه‌ی ۴ دو فعل «یهدبُ» و «یتنفعُ» هر دو مجزوم می‌باشند و از میان گزینه‌ها تنها «لم» عامل جزم فعل است.

۴۰- گزینه‌ی ۴

رضی ← تَفَعَّلَنَّ ← تَرْضَیْنَ ← مجزوم ← لَمْ تَرْضَیْنَ

در جای خالی باید یک فعل مضارع منصوب متناسب با المسلمون بیاید. (جمع مذکر غایب)

۴۳- گزینه‌ی ۳ فعل باید برای «التلامیذ» بیاید که جمع مذکر غایب است، «یُقَصِّرُونَ» که با آمدن لَمْ مجزوم شده نون آن می‌افتد. (لَمْ یُقَصِّرُوا).

۴۴- گزینه‌ی ۱ «مای» جازمه همان «مای» شرط است که بر سر دو فعل می‌آید و در این تست در گزینه‌ی (۱) آمده است. در گزینه‌ی (۲)

«ما» نافی است و در گزینه‌ی (۳) موصول و در گزینه‌ی (۴) استفهامی است.

۴۵- گزینه‌ی ۲ در هر سه جای خالی مضارع مجزوم می‌آید که در جای خالی اول و سوم فعل امر است و در جای خالی دوم فعل نهی است:

تَقْضِيْ أَمْرٌ ← إِقْضِ / تَشْفِيْ نَهْيٌ ← لَا تَشْفِ / تَعْفُوْ أَمْرٌ ← أَعْفُ

ترجمه: «ای خدای من! حاجت‌هایم را برآورده کن و جسم مرا شفا بده قبل از این که روحم را شفا بدهی و مرا عفو کن.»

۴۶- گزینه‌ی ۲ در گزینه‌ی (۲) جمله‌ی شرطیه است و لذا فعل شرط و جواب شرط در آن مجزوم‌اند. در سایر گزینه‌ها مضارع منصوب به کار رفته است.

۴۷- گزینه‌ی ۱ «ساعتت» و «ساعدا» ماضی‌اند و اصلاً فعلی به صورت «ساعدا» وجود ندارد.

۴۸- گزینه‌ی ۲ صیغی للمخاطبة (مفرد مؤنث مخاطب) آخر فعل **يُن** دارد که با قرار دادن ادوات شرط قبل از آن **ن** حذف می‌شود یعنی

آن را جزم می‌کند. ~~تروحي~~ - ~~تروحي~~

۴۹- گزینه‌ی ۴ تَرْضُونَ ← لَمْ + تَرْضُونَ ← لَمْ تَرْضُوا

۵۰- گزینه‌ی ۱ «بخشین» صیغی (۶) است و هنگام مجزوم شدن تغییری در آن صورت نمی‌گیرد چون اعرایش محلی است.

۵۱- گزینه‌ی ۱ از بین انواع «ما» تنها «مای شرطیه» فعل را مجزوم می‌کند.

۵۲- گزینه‌ی ۲ «آن یاتی» در گزینه‌ی (۱)، «حتی یاخذوا» در گزینه‌ی (۳) و «آن اشاهد» در گزینه‌ی (۴) مضارع منصوب‌اند.

۵۳- گزینه‌ی ۲ تنها مای شرطیه، مای جازمه است.

۵۴- گزینه‌ی ۳ لام ناصبه به فعل مضارع می‌چسبد و به معنی «تا»، «تا اینکه» و «برای اینکه» می‌باشند، اما لام جازمه به فعل مضارع

می‌چسبد و به معنی «باید» می‌باشد یا به آن «ف» می‌چسبد.

۵۵- گزینه‌ی ۳ فعل شرط و جواب شرط اگر مضارع باشد باید مجزوم باشد. در گزینه‌ی (۳) این امر رعایت نشده است و «تکونوا» درست است.

۵۶- گزینه‌ی ۴ جواب شرط همواره اگر مضارع باشد باید مجزوم باشد. (يَعِيشُ ← يَعِشُ) حذف حرف عله به علت التقای ساکنین...

۵۷- گزینه‌ی ۲ «لام» در گزینه‌ی (۲)، لام ناصبه است اما در سایر گزینه‌ها، «لام»، «لام» جازمه است و معنی «باید» می‌دهد. ترجمه‌ی

گزینه‌ی (۲): «برای این که نفس خود را از خشم دور کنم، بسیار تلاش کردم.»

۵۸- گزینه‌ی ۲ در گزینه‌ی (۱)، «لتفهموا» درست است. در گزینه‌ی (۳)، «مراحل» غیر منصرف است و لذا تسوین نمی‌پذیرد. در گزینه‌ی (۴)،

«کم» در «بلادکم» غلط است. باید «بلادکن» باشد.

۵۹- گزینه‌ی ۴ «یستغنی» در گزینه‌ی (۴) منصوب گشته است و اعراب آن ظاهری است. فعل‌های مضارع ناقص یایی در صیغه‌های ۱، ۴،

۷، ۱۳، ۱۴ در حالت رفع اعرابشان تقدیری و در حالت نصب اصلی و در حالت جزم، فرعی است.

۶۰- گزینه‌ی ۱ فعل ماضی اگر فعل شرط یا جواب شرط باشد می‌تواند در محل جزم قرار گیرد، چرا که فعل شرط و جواب شرط مجزوم می‌باشد.

۶۱- گزینه‌ی ۱ يَرْضَ ← تَرْضِيْ يَحْوُلُ ← تَحَاوَلُ يَسْتَمِرُّ ← تَسْتَمِرِّي

۶۲- گزینه‌ی ۲ سوال بسیار زیبایی است!!! از ما می‌خواهد که گزینه‌ای را انتخاب کنیم که زمان آن آینده باشد. شاید همگی به دنبال «س» یا

سوف می‌گردید و چنین چیزی در گزینه‌ها نمی‌یابید. اصل قضیه نیز همین است. باید بدانید که در جملات شرطی همواره جواب شرط می‌تواند به

صورت مستقبل ترجمه شود. از میان گزینه‌ها تنها جمله‌ی گزینه‌ی (۲)، دارای ساختار شرط است.

۶۳- گزینه‌ی ۲ «آن تقبل»، «آن نشجع» و «حتی بیتین» فعل‌های مضارع منصوب گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) اند.

۶۴- گزینه‌ی ۳ اگر به «لام» حرف «ف» بچسبید، آن لام حتماً جازمه است.

۶۵- گزینه‌ی ۳ در این گزینه «لام» به معنی (برای این که، تا) می‌باشد و بنابراین ناصبه است، اما «لام» در گزینه‌های دیگر به معنی باید می‌باشد

و «لام» جازمه است.

۶۶- گزینه‌ی ۱ فعل شرط و جواب شرط اگر مضارع باشند حتماً باید مجزوم باشند. ضمناً اگر فعل در آخر خود حرف عله داشته باشد

هنگام مجزوم شدن باید حرف عله‌اش حذف شود. (يَرِي ← يَرِ)

۶۷- گزینه‌ی ۴ فعل شرط و جواب شرط اگر مضارع باشند باید مجزوم شوند. در گزینه‌ی (۴) نون عوض رفع باید در هر دو فعل حذف شود.

۶۸- گزینه‌ی ۴ لام ناصبه به فعل مضارع می‌چسبد پس گزینه‌های (۲) و (۳) حذف می‌شوند. ضمناً لام ناصبه به معنی «تا»، «تا این که» و «برای این که»

است که در گزینه‌ی (۴) آمده. (ترجمه: آیات حق را تلاوت می‌کنیم تا خدا ما را به راه راست هدایت کند.) و در گزینه‌ی (۱) لام جازمه است معنی باید می‌دهد.

۶۹- گزینه‌ی ۱ ترجمه: «هنگامی که وارد کلاس شدیم به دوستم گفتم باید جلو بنشینیم تا سخن استاد را خوب بشنویم.»

۷۰- گزینه‌ی ۴ «لام» در صورتی ناصبه است که به فعل مضارع بچسبید، پس گزینه‌های (۲) و (۳) حذف می‌شوند. یادتان باشد اگر به لام

«ف» بچسبید حتماً آن لام جازمه است و فعل مجزوم می‌باشد.